

Zwiski do Łužicy w Smolinach nazhonili

Wšojedne kotreje staroby sy, noweje wědy so nasrěbać pohonja duch a wožiwja strowotu

Wučerjo a wučerki, kublarjo a kubłarki kaž tež sobudželačerjo Serbskeho šulskeho towarstwa, kotřiž su mjeztym na wuměnk, su so spočatk meje na hromadnu kubłansku jězbu podali. Lětsa su města w Smolinach wopytali, mjez kotrymiž běchu Blankenburg, Goslar, Wernigerode, Halberstadt a Quedlinburg. Nimo powabliweje krajiny su sej twarske pomniki a wosebitosće architektury wobhladali a so tróšku ze stawiznami tamnišeje kónčiny zeznajomili.

Spěw jich stajnje přewodža

Přerňa stacija po puću do Blankenburga bě Michaelstein. W něhdyšim klóštrje Cisterciensow je Hudźbna akademija Sakske-Anhaltskeje zaměstnjena. Čežišćo wukubłanja leži w hudźbnym kublanju a praktiskim předstajenju. Z 1980tych lět zběraja tam hudźbne instrumenty. Tuchwilu na wšě tysac wšelakich eksponatow ze spočatka 18. lětstotka wustaja. To přiwabi lěto wob lěto sytu turistow. Ekspozicija kaž tež hraća kmanym přistupny klawěr je nas pohnuwał, tam zhromadnje spěw zanjesc. Tak klinčachu serbske słowa po něhdy wot Słowjanow wobydleney kónčinje. Po puću wšak smy stajnje a husto přiležnosć wužili, sej serbski spěw zaspěwać. Tak su wšitycy sobudžerjo w dobrej zhromadnosći k poradženju kubłanskeje jězby přinošowali. W južnym džělu klóšterskeho twarjenja je w lěće 1990, po historiskich planach klóštra, na rostlinach bohata zelowa zahroda nastala. Tam bě skladnosć so posydnyc a so wot wónje zelow wobkuzlać dać, přjedy hač so nawječor do hotela w Blankenburgu podachmy.

Sej dobru kapku popřeli

Přichodna stacija rěkaše Wöltingerode. Znate je městačko a z tym tež tamniši klóšter wosebje swojeje klóšterskeje pa-

lernje, kotraž bu w lěće 1682 založena, a tam palenych nadobnych spirituozow dla. Po wjedženju po palerni palenca mječachmy skladnosć slódnu kapku, wopravdže jenož kapku, woptać.

Připoldnju dojedźechmy sej do města Goslar z titulom swětowego kulturneho herbstwa UNO. Naša přewodnica Gabi rozložowaše nam wosebitosće njeličomnych tykowanych domow kaž tež mnohich dalšich swojoraznych twarjenjow. Slonco najrjeńšo swěćeše, hdźy mječachmy před wočomaj Praski Staroměstský orloj, jako wuhladachmy w Goslaru na domskim komornika časnik ze wšelakimi figurami. Runje tak kaž w Praze zaslyšachmy zwonjenje zwónčkow – nic pak po samsnej melodiji.

Kołožeba po zapadnych „Smolinach“ nimo turistiskeho centruma Torfhaus z wuhladom na Brocken bě rjane zakončenje dnja před nawrótom do hotela. Napadnyli su nam krasnje kćějace řepikowe pola. Zdobom pak smy wuhladali wulke ploniny lěsa, kiž je wobškodženy a z wulkeho džěla škódnikow dla zničeny.

Wumělstwo w muzeju a měsće

Dalši cil našeho zajězda běše přewšo pisane město w Smolinach – Wernigerode. Mnozy dopominachu so na to, zo bě město za čas NDR w filmach rady wužiwana kulisa. A tuž wobdźiwachmy tež my derje znatu a sławnu radnicu města. Po haskach stareho města dundajo smy sej wid na krasne tykowane domy a při muzeju „Křiwy dom“ w poľnej pyše kćějacy kwětkowy časnik popřeli. Popoldnju widžachmy w busu sedžo turistisce zajimawu gmejnu Elend. Nas pak wabješe drjewjana cyrkwička blisko dwórnišća w Stiege. Tam zhonichmy tójšto ze stawiznow hojernerje Albrechtshaus, z kotrejež bu cyrkej w lětach 2021 do 2022 do sydlišća Stiege přesadžena.

Nic jenož w adwenće rjane

Mnozy ludžo wopytuja rady adwentne wiki w Quedlinburgu, kotrež přeswědča z wosebitym konceptom. Měšćenjo wabja z adwentnje wuhotowanymi dworami zajimowanych wopytowarjow. Tola Quedlinburg je přez cyłe lěto krasne. Tuž

Dobra nalada stajnje knježi, je-li skupina wjesolych ludźi zhromadnje po puću. A tajku mječachu seniorojo Serbskeho šulskeho towarstwa spočatk meje na svojim wulěće do Smolinow.

Fota: Monika Deleńkowa

dowjezechu nas šoferojo Radworskeho Šmitec wozydłownistwa do swětoslawnego městačka z wulkej ličbu saněrowanych tykowanych domow. Z přestrjenju něhdže 86 hektarow słuša Quedlinburg do najwjetšich ploninowych pomnikow po cyłej Němskej. Zdobom stej na čole europskich městow, štož tykowane domy nastupa. Na wjace hač 2000 tajkich domskich je wuwice architektury přez dobu wosom lětstotkow spóznać. Z tutej jónkrótnosću, kotraž bu ze založenjom Quedlinburga za čas srjedźowěka kładžena, bu město w lěće 1994 do UNESCO-lisćiny škitanja hódneho swětowego herbstwa přiwzate. Ducej na Hrodowe naměsto smy do galerije Lyonela Feiningera (1871–1956) založili, kiž je wuznamny

wumělc klasiskeje moderny był. Wustajeńca je nam zakładny přehlad wumělskeho tworjenja sławnego grafikarja a molerja posrědkowała.

Poklad, kotryž pyta runjeća

Džen do našeho nawróta do Łužicy wjedžeše naš puć do Halberstadta, do tamnišeho doma. Hłowna cyrkej swj. Sćěpana a swj. Sixtusa słuša k najrjeńšim gotiskim katedralam po cyłej Němskej. Halberstadt wobsedži zwonka Watikana, po cylum swěće najwjetši poklad z časa srjedźowěka. Z 1 250 twórbow tam aktualnje 300 eksponatow prezentuja. Widžeć su mjez druhim najstarše tkane přestrjency Europy, tekstilije a twórby zlotnikarjow, plasty ze zlota a židy, wumělske twórby řězbarjow kaž tež wutočjenja ze slonowiny a hórskoho kristala. To běchu přemóžace začišće.

Zwisk do Łužicy

Džen nawróta bě přišoľ. Byrnjež so miholiło, pozastachmy při zawěrje Rappbode a zwažichmy so na 483 metrow dolhi wisaty most, kiž je po cyłej Němskej najdlěši swojeho raza. Most waži 120 tonow, bu w běhu džesać měsacow natwarjeny a wisa hač do sto metrow wysoko nad zemju. Pěšcy móža wot 7. meje lěta 2017 po nim hić, štož sej při wšěch wěstotnych napravach tola trochu zmužitosće žada.

Krótko do Nordhausena smy na hodžinku we wsi Windehausen pozastali. Pomjenowanje wsi nima nič z wětři-

kom na sebi. Chroniki pisaja sčehowace: w lěće 1220 pisachu wjesne mjeno Windehausen, štož woznamjenja tak wjele kaž ‚die Häuser der Wenden‘.

W tamnišej ewangelskej cyrkwi, kotraž pochadža po wšem zdaću z časa wokoło lěta 1260, nadeńdže zajimcu wulku njewšědnosć. To je z lipoweho drjewa wurězbowana pieta ‚Pomaibog‘ z 13. lětstotka. Tamniša fararka a někotři člonoj wo sadneje rady nas wutrobnje witachu. Bernd Willomitzer je nam wo stawiznach postawy powědaľ a wo nastaću kopije, kotraž w Choćebuskim Serbskim muzeju stej. Napjelnjeni z rjanymi začišćemi a nasrěbani dožiwjenjow smy so na pozdnim popoldnju do domizny nawróćili.

■ Monika Deleńkowa

Dom w měsće Halberstadt překwapja z wulkotnym wuhotowanjom.

Samoportret wumělca Lyonela Feiningera.

Barokowa zahroda w Blankenburgu přeprosuje k wočerstwjenju.